

Procvičování učiva ČJ ve skupinách

Využití: Samostatnou práci procvičit a upevnit dané učivo.
Klíčové pojmy: *Směřujeme ke kompetencím* - aplikovat poznatky, pracovat dle návodu, řešit úkoly
Učivo - slova protikladná, jazykolamy, komunikace

Pomůcky a potřeby: Jsou uvedeny u každého úkolu zvlášť.

Popis:

Motivace: asi 5 minut – jazykolamy (navodí dobrou náladu):

*Strč prst skrz krk.
 Jelen jetelem letěl, letěl jetelem jelen?
 Myši v koši.
 Amálka papala papáníčko, pokapala kanapíčko.
 Tři sta třicet tři stříbrných stříkaček stříkalo přes tři sta třicet tři stříbrných střech.
 Známý znalec zeleniny zajíc zanesl zaječatům zelí.
 Sešli se sysli u Pyšel, nikdo ty sysly neslyšel.
 Šustili slámou ve stohu, Sašovi šlápli na nohu.*

- 1) Žáky rozdělíme do skupin a určíme vedoucího. Ten koordinuje práci své skupiny, sleduje, jak kdo stihá, radí slabším. Skupiny volíme tak, aby v každé byli rovnoměrně žáci velmi šikovní, průměrní a slabí. Učitel sleduje čas a řídí výměnu na stanovištích. Děti pracují zcela samostatně a učitel má dostatek prostoru na individuální pomoc slabším.
- 2) Vysvětlíme způsob práce a domluvíme signál pro střídání na stanovištích. Skupiny se rozejdou na stanoviště a pracují v dohodnutém časovém limitu (např. asi 7 minut na jednu činnost, tj. 35 minut celkem + 5 minut motivace + 5 minut zhodnocení na závěr).

Stanoviště a jednotlivé úkoly :

A) V lavicích na svých místech – opis věty z tabule s doplněním písmen a následné plnění úkolů:

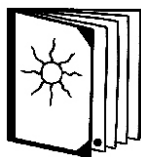
Můj strýček včera chytil na blízké říčce velikého úhoře.
 tabule: M _ j str _ ček včera ch _ t _ l na bl _ zké ř _ čce vel _ kého _ hoře.

- Úkoly:**
1. Správně doplň a úhledně napiš do sešitu.
  2. Podtrhni sloveso vlnovkou.
  3. Nad vybraná slova napiš otázky (kdo, kde, jak, kdy, jaký, čím, co...)
  4. Proveď kontrolu a odevzdej

Pomůcky a potřeby: Tabule, sešit, psací potřeby.

B) Na zemi či na koberci za lavicemi děti řadí kartičky se slovy podle abecedy, sady jsou zde volně k dispozici a děti si z nich samy vyberou. Kdo má hotový a zkontrolovaný úkol, sadu uklidí a může skládat další.

Pomůcky a potřeby: Sady kartiček se slovy – k abecednímu řazení (sady jsem tvořila zcela různé, např. Pohádkové postavy, Příjmení hokejistů, Ovoce, Zelenina, Nářadí, Sporty, Barvy, Zvířata zoo, Zvířata farmy, Hračky, Běžné věci, Státy, Města česká, Hlavní města států, Planety...)

- C) Na vyčleněném místě tvoří děti dvojice synonym. K tomu použijí připravené kartičky se slovy. Kontrola je snadná, protože kartičky jsou na zadní straně označeny číslem nebo písmenem (A - A, B - B, ... 1 - 1, 2 - 2, ...). Každý ve skupině pracuje samostatně.

Pomůcky a potřeby: Kartičky se synonymy.

- D) Na jiném místě ve třídě děti tvoří dvojice opozit. K tomu použijí připravené kartičky se slovy. Kontrolu provádějí jako u synonym.

Pomůcky a potřeby: Kartičky s opozity.

- E) V lavicích – práce s textem: přečtou a splní zadané úkoly (dle typu textu – vhodná je i báseň, vyhledávání v textu, vybrat správnou větu, odpovědět na otázky, vypsát rýmy atd. Lze zařadit i úkoly z Čj – vypiš určené druhy slov, najdi souvětí a urči počet vět... atd.) Můžeme využít text s úkoly v učebnici Čj a procvičit tak probírané učivo, lze použít čítanku a pracovní sešit k čítance (obsahuje úkoly k textům).

Pokud by některý slabý žák nestihl u písemných úkolů vše, nevadí, pochválíme i tak za odvedenou práci.

Závěr:

Za společného vytleskávání rytmu se přesuneme za lavice na koberec. Posadíme se do kruhu, chytíme za ruce a zahrajeme si hru „Na elektriku“ (určený žák vyšle signál stisknutím ruky souseda na libovolné straně, ten pošle mlčky stisk dál a tak elektrika postupuje až k vysílateli, který hru ukončí). Tato hra slouží ke zklidnění a koncentraci. Potom si povídáme o tom, co jsme si v hodině procvičili, co nového jsme se dozvěděli (např. při práci s textem), co se nám líbilo a proč. Postavíme se a učitel vyjmenovává právě zopakované dovednosti a vědomosti a žáci pohybem ruky ukazují, jak to zvládli: ruka do výše hlavy = výborně; ruka u hrudníku = středně, docela dobře; ruka u pasu a níže = moc ne, musím ještě cvičit. Tato činnost slouží k sebehodnocení žáků.

Pomůcka pro učitele:

Dvojice synonym: *těžké – obtížné, najezený – sytý, ihned – okamžitě, mokro – vlhko, zvítězil – vyhrál, málo – trochu, kouř – dým, vane – fouká, povím – řeknu, chlapec – hoch, zlobit – hněvat, hlučná – hlasitá, žert – vtip, snadno – lehce, zbytečně – nadarmo, vchod – vstup, nedaleko – blízko, příjemná – milá, muzika – hudba, kráčet – jít, postel – lůžko, obuv – boty, pestré – barevné, utíkat – běžet, oblak – mrak, studený – chladný, žák – školák, drsný – hrubý, míč – balón*

Dvojice opozit: *dlouhé – krátké, rychlý – pomalý, ostré – tupé, měkký – tvrdý, zdraví – nemoc, smutek – radost, oblečený – nahý, čistota – špína, slabost – síla, tma – světlo, plné – prázdné, pilný – líný, úzké – široké, daleko – blízko, pod – nad, ticho – hluk, pomalu – rychle, drsný – hladký, nahoru – dolů, teplo – zima, usnout – probudit se, ano – ne, ošklivé – hezké, starý – mladý, den – noc, hloupost – chytrost, prodat – koupit, tlustý – hubený, vypnout – zapnout, příchod – odchod, mluvit – mlčet, hladový – sytý*

Poznámky:

Jako signál pro střídání skupin se mi výborně osvědčuje vytleskání krátkého rytmu, děti mám již od první třídy naučené, že když vytleskám rytmus, přestanou pracovat a rytmus zopakují – provedeme celkem 3krát – různé vytleskání, je to skvělé k naprostému zklidnění a získání pozornosti a navíc cvičíme rytmické citění, na začátku hodiny připomeneme pravidla pro chování – klid, nekřičet, nepobíhat (pravidla děti znají a samy je vyjmenují a následně i dodržují).

Bibliografický záznam:

MOČUBOVÁ, Dana. *Procvičování učiva ČJ ve skupinách in KAFOMET pro I. a II. stupeň*. 1. vyd. Stařeč: INFRA, s. r. o. 2009, 37. aktualizace, ČJ-178.1. ISSN 1801-8521.

Autor:

Mgr. Dana Močubová